

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 15.12.2009 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 28.12.2009 tarihinde tali komisyon olarak Adalet, Çevre, Avrupa Birliği Uyum ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler komisyonlarına; esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen 1/789 esas numaralı "Biyogüvenlik Kanunu Tasarısı"; tali komisyonlardan Çevre, Avrupa Birliği Uyum ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler komisyonlarında görüşülerek raporları Komisyonumuza sunulmuş ve Komisyonumuz 19.1.2010 tarihinde yaptığı 19 uncu toplantısında, Tasarının tümü üzerindeki görüşmeleri tamamlayarak alt komisyon kurulmasına karar vermiştir. Alt Komisyon; Adıyaman Milletvekili Mehmet ERDOĞAN, Artvin Milletvekili Ertekin ÇOLAK, Bursa Milletvekili Ali KOYUNCU, Şanlıurfa Milletvekili Abdurrahman Müfit YETKİN, Mersin Milletvekili Vahap SEÇER ve Erzurum Milletvekili Zeki ERTUGAY'dan oluşmuş ve Şanlıurfa Milletvekili Abdurrahman Müfit YETKİN Başkan seçilmiştir.

Alt Komisyon 27.1.2010 ve 3.2.2010 tarihlerinde toplantılarını yapmıştır. Alt Komisyon, Hükümeti temsilen Tarım ve Köyişleri Bakanlığı temsilcileri ile Çevre ve Orman Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Gümrük Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu Başkanlığı ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin katılımlarıyla Tasarayı inceleyerek görüşmüştür.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde; bilimsel ve teknolojik gelişmeler çerçevesinde, modern biyoteknoloji kullanılarak elde edilen genetik yapısı değiştirilmiş organizmalar ve ürünlerinden kaynaklanabilecek risklerin engellenmesi; insan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevrenin ve biyolojik çeşitliliğin korunması, sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla biyogüvenlik sisteminin kurulması ve uygulanması, bu faaliyetlerin denetlenmesi, düzenlenmesi ve izlenmesi ile ilgili usul ve esasların belirlendiği görülmektedir.

Yapılan toplantılar sonrasında Tasarının;

- Çerçeve 1 inci maddesinin üçüncü fıkrası; Sağlık Bakanlığınca ruhsat ya da izin verilen beşeri tıbbi ürünler ve kozmetik ürünler ile veteriner tıbbi ürünlerin bu Kanun

kapsamında olmadıklarının, Sağlık Bakanlığının talebi de dikkate alınarak vurgulanması ve açıkça ifade edilmesi amacıyla değiştirilmiştir. Keza, beşeri tıbbi ürünlerin piyasaya sunulması, Beşeri Tıbbi Ürünler Ruhsatlandırma Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde, Sağlık Bakanlığı tarafından yapılan ruhsatlandırılma şartına bağlı bulunmaktadır. Kozmetik ürünlerin piyasaya ilk kez arz edilmesi hususu da 5324 sayılı Kozmetik Kanunu çerçevesinde yine Sağlık Bakanlığına yapılacak bildirim şartına bağlıdır.

- Çerçeve 2 nci maddesinde; Sivil toplum kuruluşları ve bazı kamu kurumlarının teklifleri ve yapılan değerlendirmeler neticesinde şu değişiklikler yapılmıştır:

Cartagena Biyogüvenlik Protokolü'nün 23 üncü maddesi gereğince taraf ülkeler GDO'lara ilişkin konularda halkı bilgilendirmek ve halkın karar alma sürecine katılımını sağlamakla yükümlüdür. Protokolün 20 nci maddesi gereğince kurulan Biyogüvenlik Bilgi Değişim Mekanizması bu yükümlülüğün yerine getirilmesinde temel araç niteliğindedir. Ayrıca AB müktesebatında da GDO'lara ilişkin konularda karar alma sürecine halkın katılımının sağlanması gerekmektedir. Kanun tasarısı ile Protokol ve AB müktesebatı arasında uyumu sağlamak amacıyla 1. fıkranın e bendinde "Biyogüvenlik Bilgi Değişim Mekanizması" tanımına "kamuoyunun bilgilendirilmesi ve karar sürecine katılımı" ifadesi eklenmiştir.

Protokol'ün 2 nci maddesinde yer alan canlı organizma tanımı dikkate alınarak ve enzimlerin genetik materyal içermemesinden dolayı -ki enzimler canlı organizmaların bir ürünü olduğundan GDO'lardan elde edilmeleri durumunda GDO ürünleri kapsamına girmektedir- organizma niteliği taşımadığı bilindiğinden "Canlı Organizma" tanımından "enzim" ibaresi çıkarılmıştır.

Protokolün 2 nci maddesinde kapalı alanda kullanım sadece mikroorganizmaları değil tüm organizmaları kapsayacak şekilde tanımlanmıştır. Modern biyoteknoloji araştırma ve geliştirme faaliyetleri GDO'ların kapalı alanda kullanılmasını gerektirmektedir. Araştırma ve geliştirme faaliyetlerini engellemek amacıyla "kapalı alanda kullanım" tanımındaki "mikroorganizma" ibaresi "organizma" olarak değiştirilmiştir.

"Bulaşan" ve "risk iletişimi" tanımları Avrupa Birliği müktesebatında kullanılan terminoloji ile Türk mevzuatı arasında uyumu sağlamak ve hazırlanacak yönetmeliklerle anlam bütünlüğü sağlamak amacıyla eklenmiştir.

"İşleme" tanımı Tasarının birden çok maddesinde geçtiği ve farklı disiplinlerde farklı anlamlarda kullanılabildiği için Tasarıda kullanılan anlamının netleştirilmesi amacıyla eklenmiştir.

"GDO'lardan elde edilen ürünler", "Risk değerlendirme" ve "Risk yönetimi" tanımları Avrupa Birliği müktesebatı ile uyumlu hale getirilmek amacıyla değiştirilmiştir.

Protokol'ün 26 ncı maddesi taraflara GDO'larla ilgili karar alma sürecinde GDO'ların özellikle biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı üzerindeki etkilerinden kaynaklanan sosyo-ekonomik bedelleri dikkate alma olanağı sağlamaktadır. Ülkemizin biyolojik çeşitlilik açısından önemi dikkate alınarak Protokol'ün bu maddesinden hareketle sosyo-ekonomik değerlendirmenin karar alma sürecinin bir parçası olması gerekliliği Tasarıya yansıtılmış durumdadır. Bu değerlendirmenin kapsamının netleştirilmesi amacıyla Protokolün 26. Maddesi ile uyumlu olarak sosyo-ekonomik değerlendirme tanımı eklenmiştir.

- Çerçeve 3'üncü maddesinin,

2 nci fıkrasının ikinci cümlesi Avrupa Birliğine uyum amacıyla değiştirilmiştir.

14 üncü fıkrası değiştirilerek 5 inci fıkra olarak eklenmiştir.

6 ncı fıkrasında başvurularda gizli bilgi olarak değerlendirilebilecek veya bu kapsama alınmayacak bilgiler belirlenmektedir. Bu husus Cartagena Biyogüvenlik Protokolü'nün 21 inci maddesinde düzenlenmiş ve başvuru sahibi ile başvuruyu alan yetkili kurum arasında gizlilik talebinin karşılanamayacağı durumlarda başvuru sahibine başvuruyu geri çekme şansı vermek amacıyla bir istişare sürecine yer verilmiştir. Bu bağlamda, başvuru sahibi ile istişare sürecinin Avrupa Birliği müktesebatında ifade edildiği biçimde daha açık olarak yer alması amacıyla değişiklik yapılmış ve 7 nci fıkra olarak kabul edilmiştir.

8 inci fıkrası, aynı maddenin 2 inci fıkrası ile uyumlu olacak şekilde düzeltilmiş ve 9 uncu fıkra olarak kabul edilmiştir.

11 inci fıkrada yer alan "bilimsel raporların kamuoyunun görüşüne açılması" ifadesi kamuoyunun bilimsel raporlarla elde edilen sonuçlar hakkında bilgilendirilmesini ve başvuruya ilişkin karar sürecinde izinle ilgili görüşünü bildirmesine imkan sağlanmasını amaçlamaktadır. Ancak bu ifadenin bilimsel bilgi ve veriler hakkında kamuoyunun fikrinin alınması olarak yorumlanabileceğinden hareketle "kamuoyuna açıklanır" ifadesinin kullanılmasının yerinde olacağına karar verilmiş ve 12 nci fıkra olarak kabul edilmiştir.

14 üncü fıkra olarak, Kurulun Komite kararlarına uymaması durumunda bu durumu gerekçeli olarak açıklaması gereğini içeren hüküm eklenmiştir.

16 ncı fıkra Avrupa Birliği müktesebatı ile Türk mevzuatının uyumlu olması amacıyla değiştirilmiştir.

- Çerçeve 5 inci maddesi, Tasarıda GDO ve ürünlerine ilişkin olarak yasak fiilleri düzenleyen bir bent eklenmesi suretiyle değiştirilmiş; GDO ve ürünlerinin onay alınmaksızın piyasaya arzının yasak olduğu hususu açıkça ifade edilmiş; böylece Cartagena

Prokolünde de yer alan ihtiyati tedbir prensibi çerçevesinde insan, hayvan ve bitki sağlığı ve çevre ve biyolojik çeşitliliğin korunmasının sağlanması teminat altına alınmıştır.

- Çerçeve 7'inci maddesinde yapılan değişiklikle,

3 üncü fıkrasına, Tasarının 3 üncü maddesine paralellik sağlanması ve GDO ve ürünlerinin izlenebilirliğinin sağlanması amacıyla, kayıt altına alınan GDO ve ürünlerine ilişkin belgelerin 10 yıl boyunca saklanması hususu eklenmiştir.

5 inci fıkrasında GDO ve ürünleri ile ilgili bir risk şüphesi oluşması halinde Bakanlığa rapor edilmesinin uygulamada zorluklara ve gecikmelere neden olabileceği, bu durumun izlenebilirlik açısından sakınca doğuracağı, yeni bir risk veya risk şüphesi öğrenildiğinde tedbir alınması noktasında gecikmeler yaşanabileceği düşüncesiyle, Bakanlığa bildirim yönünde değişiklik yapılmıştır.

- Çerçeve 8 inci maddesindeki değişikliklerle,

1 inci fıkranın "a" bendinde yapılan değişiklikle Bakanlığın, Kurula uygun çalışma koşullarını sağlaması ve böylece Kurul çalışmalarının daha sağlıklı olarak yürütülmesi amaçlanmıştır. "c" bendinde yapılan değişiklikle, diğer ürünlerde istenmeyen GDO bulaşıklarının önlenmesi de Bakanlığın görev ve yetkileri arasına alınmıştır. "ğ" bendine yapılan ekleme ile öngörülemez durum yanında acil durumlarda uygulanacak yöntemin de belirlenmesi açıkça vurgulanarak bu hususta herhangi bir boşluğa yer verilmesinin önüne geçilmesi amaçlanmıştır. "h" bendinde ise, GDO ve ürünlerinin özelliklerine göre eşik değerini belirlemede, Bakanlığın, Kurul görüşlerini de alacağı ifade edilmek suretiyle değişiklik yapılmıştır.

Sivil Toplum Kuruluşları ve bazı kamu kurumlarının teklifleri dikkate alınarak ve Avrupa Birliği müktesebatına uyum sağlanması hususu da gözetilerek 2 nci fıkra eklenmesi yoluyla Bakanlığın diğer resmi ve özel kuruluşlarla işbirliği yapabilmesi hususunun sağlanması amaçlanmıştır.

Eklenen üçüncü fıkrayla kaza gibi öngörülemez durumların vuku bulması halinde, Bakanlığın oluşabilecek muhtemel zararların önlenmesi hususunda ivedilikle müdahale etmesine imkân sağlayacak planlamayı yapabilmesi amaçlanmıştır.

Son fıkrada yapılan değişiklikle ise, Bakanlık, ürünün menşesine değil mahrecine iadesine yetkili kılınmıştır.

- Çerçeve 9 uncu maddesindeki değişiklikle,

Kurul üyelerinden ikisinin meslek veya üniversite temsilcileri arasından seçileceği hususu yer almakla birlikte, bu iki üyenin fıkrada zikredilen kurumlardan hangisinin kontenjanından seçileceği hususunda belirsizlik olduğundan; ikinci fıkraya Bakanlık

tarafından seçilecek dört üyeden ikisinin üniversite veya meslek örgütleri tarafından gösterilen adaylar arasından seçilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

6 ncı fıkrasında yapılan değişiklikle Kurul üyelerinin görevlerine son verilmesinin şartları sayılmış ve bu şartların oluştuğunun tespiti durumunda görevlerine Bakan tarafından son verilebileceği hususu eklenerek konuya ilişkin belirsizlik ortadan kaldırılmıştır.

8 inci fıkrasında yer alan iki yıllık yasak süresi, 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanuna paralel hale getirilerek “üç yıl” olarak değiştirilmiştir.

- Çerçeve 11 inci maddesinin birinci fıkrasının “b” bendine eklenen ibareyle, bilimsel komitelerin uzmanlar listesinde yer alan kişilerden seçilerek oluşturulacağının açıkça yazılmasının bu hususa ilişkin oluşabilecek tereddütleri bertaraf edeceği düşünülmüş ve madde metninde değişiklik yapılmıştır. Ayrıca, “ç” ve “d” bentleri redaksiyona tabi tutulmuş; Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin önerisi ve de Türk kamu idaresi sistemine paralellik oluşturulması hususu da gözetilerek maddeye etik komite oluşturulması konusunda “e” bendi eklenmiştir.

- Çerçeve 14 üncü maddesinin 3 üncü fıkrası, zararlardan kaynaklanan sorumluluğun tespitinin daha kolay anlaşılır olması amacıyla düzeltilmiştir.

- Çerçeve 15 inci maddesi Adalet Bakanlığı temsilcileri ve Ceza Hukuku profesörlerinin de görüş ve önerileri dikkate alınarak, Türk Ceza Kanunu ve Kabahatler Kanunu sistematiğine uygun şekilde yeniden düzenlenmiştir.

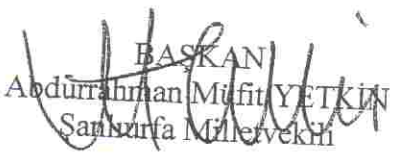

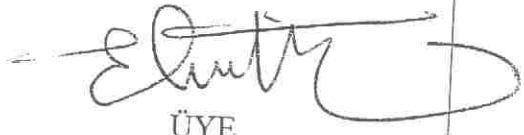

- Çerçeve 16 ncı maddesi, kanun yapım tekniği usul ve esaslarına uygun şekilde değiştirilmiştir.

Raporumuz; Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına saygı ile arz olunur.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU
BAŞKANLIĞINA

Biyogüvenlik Kanunu Tasarısına ilişkin oluşturulan Alt Komisyonumuzun kabul ettiği rapor ve metin ilişikte sunulmuştur.

Saygılarımızla.

 <p>BAŞKAN Abdurrahman Müfit YETKİN Samsunfa Milletvekili</p>	 <p>ÜYE Melmet ERDOĞAN Adıyaman MV.</p>
 <p>ÜYE Ertekin ÇOLAK Artvin MV.</p>	<p>ÜYE Ali KOYUNCU Bursa MV.</p> <p><i>İmzaları bulunmamaktadır.</i></p>
<p><i>Mahalefet Ediyoruz</i></p> <p>ÜYE Vahap SEÇER Mersin MV.</p>	<p><i>Muafiyet. Şoşim</i> <i>EK Fedir</i></p> <p>ÜYE Zeki ERTUGAY Erzurum MV.</p>